

6.8.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 1256/2023, ktorú predkladá Lorena Portabales Rodríguez, španielska štátna príslušníčka, o umelej inteligencii a detskej pornografii

Petícia č. 1276/2023, ktorú predkladá G. V. L., španielska štátna príslušníčka, o využívaní umelej inteligencie

Petícia č. 0245/2024, ktorú predkladá Leif Lundgren, švédsky štátny príslušník, o regulácii umelej inteligencie a boji proti dezinformáciám v EÚ

1. Zhrnutie obsahu petície 1256/2023

Predkladateľka petície vyjadruje obavy z umelej inteligencie v súvislosti s detskou pornografiou. Podľa nej je jasným príkladom toho, že bolo vytvorených niekoľko systémov umelej inteligencie, ktoré umožňujú nahradit' tváre alebo telá rôznych ľudí alebo použiť údaje z databázy na vytvorenie obrazu, ktorý vyzerá ako skutočný a je ťažké ho rozoznať od pôvodného. To by mohlo viesť k väčšej distribúcii detskej pornografie, ktorá by nepredstavovala trestný čin, pretože by nebola skutočná, ale vytvorená pomocou umelej inteligencie. Predkladateľka petície sa domnieva, že by sa mali prijať opatrenia, ktorými by sa tomu zabránilo, a to vloženíím filtra do algoritmov umelej inteligencie, ktorý by zakazoval vytváranie pornografických obrázkov alebo videí.

Zhrnutie obsahu petície 1276/2023

Predkladateľka petície uvádza, že od spustenia ChatGPT v roku 2022 je generatívna umelá inteligencia (AI) otázkou, ktorej sa nedá vyhnúť a už sa zaradila medzi najrýchlejšie sa presadzujúce technológie v histórii. Uznáva, že existuje mnoho spôsobov, ako využívanie umelej inteligencie pozitívne dopĺňa život ľudí. Je však hlboko znepokojená možnosťou, že sa bude používať na vytváranie mimoriadne realistických falzifikátov. Ako konkrétny príklad uvádza prípad zo španielskeho mesta Almendralejo, kde bolo porušené právo na bezpečnosť a súkromie viac ako 30 maloletých vo veku 12 až 17 rokov, keď sa na sociálnych sieťach

objavili ich nahé fotografie vytvorené umelou inteligenciou. Podľa predkladateľky petície boli tieto snímky vytvorené pomocou umelej inteligencie prostredníctvom aplikácií ako ClothOff alebo DeepNude, ktoré sú dostupné pre každého. Považuje preto za naliehavé, aby Európska únia stanovila obmedzenia používania umelej inteligencie s cieľom zabrániť jej zneužívaniu, ktoré by mohlo ohroziť súkromie a dôstojnosť tretích strán.

Zhrnutie obsahu petície 0245/2024

Predkladateľ petície upozorňuje na dezinformačné riziká spojené s umelou inteligenciou vzhľadom na jej schopnosť manipulovať so všetkým. Upozorňuje najmä na nebezpečenstvo dezinformácií v súvislosti s voľbami. Navrhuje vzdelávať občanov, aby pochopili, že sociálnym médiám nemožno vždy dôverovať, a sťažuje sa, že za šírenie falošných správ nehrozia žiadne sankcie.

2. Prípustnosť

Petície 1256/2010 a 1276/2023 boli uznané ako prípustné 25. marca 2024.

Petícia č. 0245/2024 bola uznaná ako prípustná 4. júna 2024.

Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií podľa článku 233 ods. 5 (pôvodne článok 227 ods. 5).

3. Odpoveď Komisie doručená 6. augusta 2024

Petície 1256/2023, 1276/2023, 0245/2024

Komisia sa stotožňuje s obavami, ktoré vyjadrila predkladateľka petície, že najnovší pokrok v oblasti umelej inteligencie môže viesť k šíreniu deepfake obsahu vo veľkom rozsahu vrátane najrušivejšieho deepfake obsahu obsahujúceho detskú pornografiu alebo nahé snímky žien a maloletých osôb. Právo na dôstojnosť, súkromie a bezpečnosť všetkých jednotlivcov je zakotvené v právnych predpisoch EÚ a vo vnútroštátnych právnych predpisoch a musí sa rešpektovať offline aj online a bez ohľadu na to, či sa používa umelá inteligencia alebo nie.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že výroba a šírenie materiálu obsahujúceho sexuálne zneužívanie detí vrátane realistického materiálu vytvoreného umelou inteligenciou je v EÚ trestným činom podľa smernice 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii¹. Komisia 6. februára 2024 predložila návrh na revíziu smernice², ktorou sa posilňuje takáto kriminalizácia aktualizáciou vymedzenia pojmu materiál obsahujúci sexuálne zneužívanie detí, aby sa výslovne vzťahovalo na celý možný technologický vývoj vrátane obsahu vytvoreného umelou inteligenciou, a to dostatočne technologicky neutrálnym, a teda nadčasovým spôsobom. Návrh nariadenia na predchádzanie sexuálnemu zneužívaniu detí a boja proti nemu³ by

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, Ú. v. EÚ L 335/1, 17.12.2011.

²Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti materiálu obsahujúcemu sexuálne zneužívanie detí, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV (prepracované znenie), COM(2024) 0060 final, 6. februára 2024.

³ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá predchádzania

okrem toho od poskytovateľov online služieb vyžadoval, aby systematicky posudzovali a zmierňovali riziko sexuálneho zneužívania detí v rámci svojich služieb (t. j. zavedením „bezpečnosti detí už v štádiu návrhu“) a v prípade, že prevencia nie je dostatočná, odhaľovať, oznamovať, odstraňovať a blokovat' materiál obsahujúci sexuálne zneužívanie detí vytvorený umelou inteligenciou.

V súvislosti so zneužívaním umelej inteligencie na generovanie nahých fotografií bez súhlasu je dôležité spomenúť smernicu (EÚ) 2024/1385 o boji proti násiliu na ženách a domácomu násiliu⁴, ktorá bola prijatá 7. mája 2024. Táto smernica je prvým právnym nástrojom EÚ, ktorý sa zaoberá týmito druhmi násilia holistickým spôsobom. Na tento účel stanovuje súbor minimálnych noriem týkajúcich sa kriminalizácie určitých foriem násilia (online aj offline), poskytuje podporu a ochranu obetiam, zlepšuje prevenciu a prístup k spravodlivosti. Smernica sa vzťahuje aj na detské obeť a osobitná pozornosť sa v nej venuje potrebám detských obetí bez toho, aby boli dotknuté pravidlá lex specialis týkajúce sa materiálu obsahujúceho sexuálne zneužívanie detí. V tejto smernici sa okrem iného vyžaduje, aby členské štáty kriminalizovali zdieľanie intímneho materiálu, t. j. materiálu zobrazujúceho intímne časti tela osoby alebo osobu zapojenú do sexuálnych aktivít, bez povolenia vyobrazenej osoby. To zahŕňa vytváranie takéhoto intímneho obsahu prostredníctvom umelej inteligencie alebo photoshopu, tzv. deepfakov a ich následné šírenie. Zákaz vytvárať a zdieľať deepfake obsah sa však vzťahuje len na deepfaky zobrazujúce osobu zapojenú do sexuálnych aktivít. Podľa tejto smernice musia členské štáty stanoviť opatrenia na okamžité odstránenie takéhoto obsahu alebo znemožnenie prístupu k takémuto obsahu.

Spoluzákonodarcovia EÚ okrem toho dosiahli politickú dohodu o akte o umelej inteligencii⁵, ktorý je prvou komplexnou úpravou o umelej inteligencii na celom svete. O akte hlasoval Európsky parlament 13. marca 2024 a účinnosť nadobudol 1. augusta 2024. Jeho cieľom je riešiť riziká pre zdravie, bezpečnosť a základné práva a zároveň podporovať inovácie, vývoj a zavádzanie dôveryhodnej umelej inteligencie v EÚ. Nové pravidlá majú horizontálny rozsah pôsobnosti a riadia sa prístupom založeným na riziku s primeranými požiadavkami v závislosti od úrovne rizík, ktoré predstavujú rôzne aplikácie umelej inteligencie.

Pokiaľ ide o deepfaky, v akte o umelej inteligencii sa predpokladajú povinnosti týkajúce sa transparentnosti, aby sa zabránilo riziku manipulácie a zavádzania. Subjekty nasadzujúce generatívne systémy umelej inteligencie budú musieť jasne označiť deepfaky, ktoré sa výrazne podobajú ľuďom, ako aj určité typy uverejneného textu vytvoreného umelou inteligenciou o záležitostiach verejného záujmu. Okrem toho budú musieť poskytovatelia generatívnych systémov umelej inteligencie zaviesť technické riešenia, ako sú vodoznaky a iné metódy, aby sa zabezpečilo, že obsah

sexuálnemu zneužívaniu detí a boja proti nemu, COM(2022)0209 final, 11. mája 2022.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1385 o boji proti násiliu na ženách a domácomu násiliu, Ú. v. EÚ L, 2024/1385, 24.5.2024.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) / (text s významom pre EHP), Ú. v. EÚ L, 2024/1689, 12.7.2024.

vytvorený umelou inteligenciou alebo s ňou manipulovaný bude označený a rozpoznateľný účinným a spoľahlivým spôsobom, pokiaľ je to technicky možné.

V akte o umelej inteligencii sa takisto zakazujú určité obzvlášť škodlivé a zneužívajúce praktiky. Patria sem systémy umelej inteligencie, ktoré využívajú zraniteľnosti detí s cieľom alebo účinkom podstatného narušenia správania detí výrazne škodlivým spôsobom. Zakázané budú aj systémy umelej inteligencie, ktoré používajú zámerne manipulatívne alebo klamlivé techniky s cieľom alebo účinkom podstatného narušenia správania osoby alebo skupín osôb výrazne škodlivým spôsobom. Zákazy sa začnú uplatňovať šesť mesiacov po nadobudnutí účinnosti aktu, t. j. od 2. februára 2025.

Komisia vydá usmernenia na zabezpečenie právnej istoty a konkrétne príklady aplikácií, na ktoré by sa tieto zákazy mohli vzťahovať. Pri príprave usmernení bude Komisia analyzovať, či by sa na aplikácie umelej inteligencie, ktoré vytvárajú materiál obsahujúci sexuálne zneužívanie detí, mohol vzťahovať tento zákaz, keďže aplikácie, ktoré zneužívajú zraniteľnosť detí a môžu sa použiť na donútenie, vynútenie, vyhrážanie sa deťom alebo iné ovplyvňovanie ich správania spôsobom, ktorý im môže výrazne poškodiť, a to aj ohrozením ich bezpečnosti, fyzickej a psychickej integrity a osobného rozvoja. Pri príprave usmernení bude Komisia analyzovať aj to, či by sa zákaz mohol vzťahovať na aplikácie umelej inteligencie, ktoré vytvárajú nahé obrázky žien bez súhlasu, pokiaľ ide o zámerne klamlivé a manipulatívne techniky.

Napokon, akt o digitálnych službách⁶, ktorý nadobudol účinnosť 16. novembra 2022, obsahuje aj ustanovenia na identifikáciu a zmiernenie rizík vyplývajúcich zo šírenia deepfakov na online platformách pôsobiacich v EÚ, ako aj mechanizmy označovania. Povinnosti viacúrovňovej náležitej starostlivosti uložené poskytovateľom sprostredkovateľských služieb siahajú od politik moderovania obsahu a mechanizmov oznamovania až po systémy vybavovania sťažností, posudzovania rizík, zmiernujúce opatrenia a možné sankcie na boj proti nezákonnému šíreniu deepfakov.

Záver

Komisia odporúča výboru PETI, aby pri preskúvaní petícií vzal do úvahy tento legislatívny vývoj. Bude tiež ďalej spolupracovať s výborom, aby sa zabezpečilo účinné vykonávanie týchto právnych aktov a riešilo zneužívanie umelej inteligencie na vytváranie týchto najneprijateľnejších foriem deepfake.

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/policies/digital-services-act-package>